MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET

Organizarea şi desfăşurarea urmăririi informative. Acţiuni ce se întreprind în scopul prevenirii şi documentării temeinice a activităţii elementelor urmărite

Nr. 868

SERVICIUL EDITORIAL ŞI CINEMATOGRAFIC
1979

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET

ORGANIZAREA ŞI DESFĂŞURAREA URMĂRIRII INFORMATIVE. ACŢIUNI CE SE ÎNTREPRIND ÎN SCOPUL PREVENIRII ŞI DOCUMENTĂRII TEMEINICE A ACTIVITĂŢII ELEMENTELOR URMĂRITE

Nr. 868

SERVICIUL EDITORIAL ŞI CINEMATOGRAFIC
1979

Colectivul de autori :

— colonel BOLOHAN ION
— colonel DINU ION
— colonel LUCACI ALEXANDRU
— colonel NICOLAE MIHAI
— colonel NIȚĂ MIRCEA
— colonel ȘTEFAN CONSTANTIN
— maior VASILE GHEORGHE

Material documentar în sprijinul pregătirii de specialitate a cadrelor de securitate.

I. ÎNCEPEREA URMĂRIRII INFORMATIVE

1. Noțiunea de urmărire informativă și caracteristicile acestei activități.

Urmărirea informativă este o activitate complexă, de verificare operativă și completă a informațiilor referitoare la pregătirea ori săvîrșirea de infracțiuni de competența organelor de securitate, în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării faptelor infracționale.

Această activitate specifică organelor de securitate are următoarele trăsături caracteristice :

a) Este o formă a muncii de securitate care presupune, în esență, luarea măsurilor necesare pentru începerea, desfășurarea și finalizarea ei. Aceste etape sînt parcurse, în mod obligatoriu, în fiecare caz de urmărire informativă, între ele existînd o strînsă interdependență. Etapele menționate reprezintă, ca atare, un proces de muncă unitar, care se desfășoară în strictă conformitate cu legile și cu principiile ce guvernează activitatea organelor de securitate, avînd ca scop primordial prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor date în competența acestor organe.

b) Are la bază, de regulă, informațiile obținute în cadrul supravegherii informative[1] și constituie continuarea, pe plan superior, a acestui proces de muncă, după analizarea rezul-

[1] Informații care stau la baza activității de urmărire informativă se pot obține și în timpul urmăririi penale. Ele pot rezulta, de asemenea, în cursul activității ce se desfășoară în alte cazuri de urmărire informativă. (N.A.)

tatelor care se obțin prin verificarea operativă a informațiilor de primă sesizare.

c) Este desfășurată de unitățile și subunitățile de profil, în conformitate cu competențele ce le au. Organele de informații interne, de exemplu, desfășoară urmărire informativă asupra unor persoane despre care există informații că inițiază, pregătesc sau comit activități complotiste, propagandă contra orînduirii socialiste și alte asemenea infracțiuni. Organele de contrainformații în sectoarele economice desfășoară urmărire informativă asupra acelor persoane despre care dețin informații că inițiază, pregătesc sau comit acte de sabotaj și diversiune, asupra faptelor suspecte de a constitui astfel de infracțiuni, precum și în alte cazuri care sînt de competența lor. La rîndul lor, organele de contraspionaj desfășoară urmărire informativă asupra cetățenilor străini — cadre sau agenți ai serviciilor de spionaj — care inițiază, pregătesc ori comit, pe teritoriul statului nostru, acțiuni de spionaj, asupra cetățenilor români suspecți că ar culege și le-ar transmite date, documente și informații secrete, precum și în alte cazuri ce le sînt date în competență.

În principiu, o unitate sau subunitate de un anumit profil nu desfășoară urmărire informativă în cazuri ce sînt de competența altei linii de muncă. Informațiile care privesc asemenea cazuri se transmit operativ, spre exploatare, organului în drept. După luarea măsurilor de verificare ce se impun, organul de profil începe, dacă este necesar, urmărirea informativă în cazul respectiv, conlucrînd activ cu unitatea de la care a primit informația.

d) Urmărirea informativă este o activitate complexă. O asemenea trăsătură rezultă din caracterul și importanța sarcinilor ce trebuie rezolvate în fiecare caz în parte, precum și din situațiile complicate cu care se confruntă ofițerii de securitate în îndeplinirea acestora. Prevenirea infracțiunilor pe care intenționează să le comită elementele urmărite informativ, curmarea cît mai rapidă a faptelor infracționale săvîrșite, precum și înlăturarea sau diminuarea consecințelor impun cunoașterea și stăpînirea temeinică a situației operative, elaborarea și aplicarea celor mai eficiente măsuri, inclusiv a combinațiilor și legendelor informative. Aceeași activitate riguros gîndită și eforturi susținute presupune și verificarea operativă și completă a informațiilor ce au stat la baza începerii urmăririi informative, precum și a celor ce se obțin în continuare, în vederea descoperirii intențiilor, activității și legă-

turilor suspecte ale celor urmăriți informativ. Confirmarea sau infirmarea, de exemplu, a informațiilor că un cetățean străin sau român ar pune la cale o infracțiune contra securității statului comportă o activitate calificată. Aceasta cu atît mai mult atunci cînd este vorba de cadre și agenți ai serviciilor de spionaj sau alte elemente versate, care acționează subtil, luînd și măsuri în vederea descoperirii mijloacelor și metodelor folosite de organele de securitate pentru urmărirea lor. O muncă complexă, ingenios concepută impune, de asemenea, documentarea activității infracționale a persoanelor urmărite informativ și, îndeosebi, identificarea elementelor ce au comis infracțiuni ai căror autori nu erau cunoscuți în momentul începerii urmăririi informative.

e) Se desfășoară în mod organizat, pe bază de plan de măsuri, care se întocmește pentru fiecare caz în parte. Planul de măsuri elaborat la începerea urmăririi informative, analizele ce se fac pe parcurs, ordinele și indicațiile care se dau de șefii profesionali orientează precis activitatea ofițerilor cu privire la sarcinile ce le au de îndeplinit și la modul cum să acționeze în acest sens. Se asigură astfel continuitatea în muncă și luarea celor mai eficiente măsuri pentru rezolvarea operativă și corespunzătoare a cazului respectiv.

f) Este continuată, în cazurile în care se impune, de urmărirea penală. Acest fapt face necesar ca în procesul urmăririi informative — atunci cînd s-au comis infracțiuni date în competență organelor de securitate — să se obțină și mijloace de probă, în vederea începerii urmăririi penale. Activitatea de urmărire informativă nu este continuată de urmărirea penală atunci cînd persoanele în cauză nu sînt supuse jurisdicției statului român și cînd faptele comise nu constituie temeiuri în acest sens, impunîndu-se luarea altor măsuri.

2. Temeiurile începerii urmăririi informative.

Organele de securitate încep și desfășoară urmărire informativă *asupra persoanelor, cetățeni români sau străini, despre care s-au obținut informații că ar pregăti, săvîrși ori că au comis infracțiuni de competența organelor de securitate, precum și asupra faptelor, incriminate de lege ca infracțiuni contra securității statului, cu autori neidentificați.*

Detaliind această idee rezultă că urmărirea informativă poate fi începută și desfășurată în următoarele situații :

a) *Cînd se dețin informații din care rezultă indicii clare că anumite persoane ar pregăti sau ar săvîrși infracțiuni de competența organelor de securitate.*

Aceste informații se pot referi, de exemplu, la : interesul deosebit manifestat de un cetățean străin, care vine frecvent în R. S. România, de a intra în relații cu persoane deținătoare de secrete, de a permanentiza raporturile cu ele pentru a le apropia, studia și atrage, eventual, la acțiuni ostile ; faptul că o persoană cu antecedente politice reacționare, în urma vizitării sale de către un emisar străin, a început să contacteze foști colegi din cadrul aceleiași organizații, în vederea cunoașterii atitudinii lor prezente față de orînduirea noastră socială și de stat ; dispozițiile defectuoase pe care le dă o persoană din cadrul unui obiectiv economic, a căror aplicare afectează calitatea producției destinată beneficiarilor externi, putîndu-se produce, ca urmare, o pagubă importantă pentru economia națională ș.a.

Începerea urmăririi informative pe baza unor asemenea informații are ca scop stabilirea cu certitudine a faptului dacă este sau nu vorba de pregătirea ori săvîrșirea unor infracțiuni și, în caz afirmativ, luarea tuturor măsurilor necesare pentru prevenirea, dovedirea și lichidarea activității respective.

b) *În situațiile în care se dețin informații certe că anumite persoane săvîrșesc ori au comis infracțiuni de competența organelor de securitate.*

Asemenea informații se pot referi la o diversitate de aspecte ca, de exemplu : o persoană transmite în străinătate date cu caracter secret (folosind pentru aceasta diferite metode de scriere ascunsă) ; un cetățean român este vizitat la domiciliu de alte elemente, cu care poartă discuții dușmănoase la adresa orînduirii noastre sociale și de stat, punînd la cale și alte acțiuni potrivnice intereselor securității statului ; un funcționar din cadrul unui obiectiv economic a transmis unui comerciant străin, cu care a venit în contact la tratative, informații secrete, pentru a-l ajuta la încheierea unui contract dezavantajos părții române ș.a.

Începerea urmăririi informative în astfel de situații vizează aprofundarea informațiilor existente, respectiv descoperirea eventualilor complici, instigatori, a motivelor care au determinat persoanele în cauză să săvîrșească infracțiuni, a mijloacelor și metodelor utilizate etc., precum și obținerea de mijloace de probă. Sarcina principală în aceste cazuri constă în curmarea cît mai rapidă a activității infracționale și prevenirea săvîrșirii de către persoanele urmărite și a altor fapte care ar leza interesele statului. În paralel se acționează hotărît pentru contracararea, lichidarea sau limitarea consecințelor faptelor deja comise.

c) *Cînd se descoperă fapte incriminate de lege ca fiind infracțiuni contra securității statului și autorii nu sînt cunoscuți.*

Astfel de fapte pot fi : dispariția unor documente secrete ; producerea de explozii, incendii, avarii în cadrul obiectivelor economice ; fapte în legătură cu care, în timpul cercetărilor efectuate, s-au obținut informații în sensul că sînt sau ar putea fi rezultatul unor infracțiuni ; sustragerea de armament, muniție, material exploziv sau substanțe radioactive ; difuzarea unor înscrisuri anonime cu conținut dușmănos ș.a.

În asemenea cazuri, scopul urmăririi informative este de a se identifica autorii faptelor respective și de a se stabili răspunderea acestora, împrejurările de săvîrșire a lor sau care le-au favorizat producerea.

*

Începerea urmăririi informative este un act de mare importanță, întrucît declanșează o activitate complexă, ale cărei justețe și eficiență depind de acest prim pas. De aceea, hotărîrea de începere a urmăririi informative într-un caz sau altul se ia numai în situațiile cînd, în baza analizării și evaluării cu discernămînt a informațiilor existente la un moment dat, se poate aprecia, în mod real, că există temeiuri care justifică angrenarea forțelor într-o asemenea activitate complexă și că prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor se pot realiza, în cele mai bune condiții, în cadrul acestei forme a muncii de securitate. Studierea și aprecierea superficială a informațiilor obținute pot duce fie la începerea urmăririi informative fără să existe o bază temeinică, fie la întîrzierea sau neînceperea ei. Asemenea modalități de a se proceda reprezintă, prin urmările lor, încălcări ale ordinelor ministrului de interne și ale șefului Departamentului securității statului și, implicit, ale legilor. Insuficienta temeinicie a începerii ur-

mării informative determină o serie de neajunsuri, printre care : irosirea forțelor și mijloacelor de muncă în cazuri nesemnificative, alte probleme de interes major pentru securitatea statului putind fi în pericol de a nu fi rezolvate în mod corespunzător ; privarea unor persoane urmărite informativ de anumite drepturi, prin luarea lor în evidențele organelor de securitate, situație care ar însemna încălcarea legalității etc.

Consecințe negative — unele destul de grave — are și neînceperea urmăririi informative sau întîrzierea începerii ei, deoarece există pericolul de a nu se putea lua măsuri calificate care să asigure prevenirea, descoperirea și lichidarea infracțiunilor contra securității statului. Dacă asupra unui cetățean român, de exemplu, despre care sînt indicii că transmite informații unui agent străin, nu se începe urmărirea informativă datorită superficialității în analizarea și aprecierea informațiilor existente, se poate ajunge la situația ca persoana respectivă — în cazul cînd desfășoară într-adevăr o asemenea activitate — să-și continue nestingherită acțiunea de trădare, permițîndu-se astfel prejudicierea intereselor statului.

Evitarea cu desăvîrșire a eventualelor cazuri de începere neîntemeiată a urmăririi informative sau de întîrziere ori neîncepere a acesteia și a urmărilor negative care rezultă din astfel de situații presupune selecționarea riguroasă a informațiilor despre persoanele și faptele ce trebuie să facă obiectul unei astfel de activități complexe desfășurată de organele de securitate. Această selecție implică o mare răspundere politică și un înalt discernămînt profesional.

3. Planul de măsuri — instrument de organizare și desfășurare judicioasă a urmăririi informative.

După analizarea și evaluarea informațiilor obținute și luarea hotărîrii de a se începe urmarirea informativă, se procedează la întocmirea planului de măsuri. Acesta are trei părți, care sînt strîns legate între ele.

În prima parte se expun, în sinteză, informațiile ce se dețin, din care rezultă temeiurile începerii urmăririi informative, precum și ipotezele și concluziile ce se pot emite, în acest stadiu, cu privire la persoanele în cauză sau la faptele infracționale săvîrșite. Această expunere se face cu maximum de exactitate, pentru a se prezenta în mod concis și clar realitatea existentă. În plus, se impune o redare profund analitică a datelor cunoscute, simpla lor descriere nefiind suficientă.

Procedîndu-se conform acestor exigențe, prima parte a planului permite, pe de o parte, înțelegerea și aprecierea justă a situației operative existente în momentul începerii urmăririi informative, iar pe de altă parte, prevederea fundamentată a sarcinilor și măsurilor neapărat necesare pentru elucidarea cît mai operativă a cazului.

În următoarea parte a planului de măsuri se prevăd sarcinile ce se impun a fi rezolvate în cazul dat. Aceste sarcini vizează prevenirea, descoperirea și lichidarea activității infracționale a persoanelor urmărite. Dacă din informațiile ce stau la baza începerii urmăririi informative rezultă, de exemplu, că persoana urmărită are intenția de a transmite în exterior, pe căi ilicite, pentru publicare, o lucrare cu conținut ostil pe care a întocmit-o, în planul de măsuri se va prevedea ca una dintre sarcini următoarea : „Prevenirea scoaterii și publicării în exterior, de către Popescu Ilarie [1], a lucrării cu conținut dușmănos". Tot în acest caz, avîndu-se în vedere că nu se cunoaște cum va acționa elementul urmărit pentru a scoate din țară lucrarea respectivă, în planul de măsuri se va menționa și o altă sarcină, care ar putea fi formulată astfel : „Stabilirea căii prin care Popescu Ilarie intenționează să transmită spre publicare, în exterior, lucrarea cu conținut ostil".

Cele de mai sus scot în evidență faptul că sarcinile din planul de măsuri se cer să fie clare, să se refere precis la faptele care se impun a fi prevenite, descoperite și lichidate, la aspectele concrete ce trebuie stabilite și verificate operativ și complet, precum și la identificarea și conservarea eventualelor mijloace de probă existente. Prevederea în planul de măsuri a unor sarcini formulate la general, cum ar fi, de pildă, „Prevenirea comiterii, de către persoana urmărită, a unor infracțiuni de competența organelor de securitate" sau „Verificarea informațiilor obținute pînă în prezent" nu direcționează concret activitatea informativă ce trebuie întreprinsă în cazul dat și, ca urmare, nu asigură luarea celor mai corespunzătoare măsuri pentru elucidarea lui.

Ultima parte a planului conține măsurile ce trebuie întreprinse pentru rezolvarea sarcinilor stabilite. Aceste măsuri se referă la folosirea, în raport cu specificul fiecărui caz, a rețelei informative și a celorlalte mijloace ale muncii de securitate, precum și a combinațiilor și legendelor informative.

[1] Toate numele de persoane care apar în lucrare sînt convenționale. (N.A.)

Ele trebuie să fie :

— eficiente, în sensul de a asigura verificarea operativă a informaţiilor, a fiecărei ipoteze emise ;

— concrete (să se refere la un anume scop urmărit) ;

— încadrate într-un termen precis de realizare, raportat strict la necesităţile prevenirii, descoperirii şi lichidării infracţiunilor şi la posibilităţile de acţiune ale organelor de securitate.

În dreptul fiecărei măsuri se menţionează gradul, numele şi prenumele ofiţerului care răspunde de luarea ei.

În ce priveşte eşalonarea măsurilor ce se stabilesc într-un plan, aceasta este, în principiu, următoarea :

a) Se începe cu prevederea folosirii celui mai important informator sau colaborator pentru cazul dat. După aceasta se preconizează, tot în cadrul unor măsuri distincte, utilizarea celorlalţi informatori sau colaboratori care au posibilităţi pentru îndeplinirea sarcinilor ce se cer a fi rezolvate.

Măsura care se referă la folosirea unui informator trebuie să conţină numele conspirativ al acestuia, sarcinile concrete ce vor fi rezolvate cu ajutorul lui şi unele norme de conduită neapărat necesar a fi avute în vedere în instruirea sursei. Iată cum a fost formulată folosirea informatorului „Georgescu Marin" în planul de măsuri întocmit cu ocazia începerii urmăririi informative a numitei Mateescu Rodica, fostă economistă la o întreprindere de comerţ exterior, despre care se cunoştea că a solicitat comerciantului străin Paul Pascale să o scoată ilegal din ţară, în schimbul sprijinirii lui de a încheia contracte favorabile firmei ce o reprezenta :

„Va fi folosit în continuare informatorul «Georgescu Marin», pentru a stabili, în principal, următoarele :

— dacă Mateescu Rodica persistă în intenţia ei de a pleca din ţară şi ce întreprinde în continuare, împreună cu străinul, în acest scop ;

— ce informaţii secrete cunoaşte Mateescu Rodica din întreprinderea de comerţ exterior, care i-ar putea folosi lui Paul Pascale în încheierea unor contracte dezavantajoase părţii române ;

— ce legături apropiate are Mateescu Rodica în cadrul întreprinderii de comerţ exterior pe care i le-ar putea recomanda lui Paul Pascale în vederea favorizării lui în ducerea tratativelor ;

— dacă pînă în prezent Mateescu Rodica l-a ajutat pe Paul Pascale în încheierea de contracte comerciale cu partea română şi, în caz afirmativ, dacă nu au prejudiciat interesele statului.

În discuţiile pe care le va purta cu Mateescu Rodica pentru îndeplinirea sarcinilor, «Georgescu Marin» va încerca să o influenţeze, în sensul de a renunţa la intenţia ei de a se stabili ilegal în străinătate şi de a nu se angrena la acţiuni care ar putea să-l ajute pe străin să încheie contracte dezavantajoase statului român.

Termen . . . . .

Răspunde . . . . ."

Tot în cadrul măsurilor de folosire a reţelei informative se preconizează, dacă elucidarea cazului impune, infiltrarea de informatori. O asemenea măsură, avîndu-se în vedere situaţia operativă dintr-un caz dat, ar putea fi formulată, de exemplu, astfel : „Se va proceda la infiltrarea informatorului «Ionescu Ion» pe lîngă elementul urmărit informativ, cu scopul de a stabili dacă manifestă interes pentru culegerea de informaţii din domeniul militar şi, în caz afirmativ, ce date caută să obţină. În acest sens se va întocmi şi înainta spre aprobare planul de infiltrare [1]". După aceasta se menţionează termenul şi cine răspunde de luarea măsurii respective.

b) După prevederea folosirii persoanelor din reţeaua informativă se preconizează, ca măsură aparte, dacă se impune, luarea în studiu a uneia sau mai multor persoane, în vederea recrutării. În conţinutul acestei măsuri se menţionează numele şi prenumele candidaţilor şi sarcinile ce se scontează a fi rezolvate după atragerea la colaborare.

c) În continuare, în raport cu cerinţele fiecărei situaţii date se mai pot preconiza ca măsuri : efectuarea de investigaţii de către ofiţerul ce are cazul în lucru ; solicitarea efectuării de investigaţii de către alte organe ; punerea în filaj a persoanei urmărite informativ ; depistarea scrierilor ascunse ; purtarea de discuţii cu o anumită persoană sau consultarea unor documente, în vederea verificării informaţiilor şi întocmirii procesului-verbal de constatare a efectuării de acte premergătoare ; studierea posibilităţii de realizare a unei pătrunderi secrete pentru instalarea mijloacelor speciale ş.a. Fiecare dintre aceste măsuri trebuie să cuprindă, ca şi cele menţionate anterior, scopul concret urmărit, termenul de îndeplinire şi gradul, numele şi prenumele ofiţerului care răs-

[1] Planuri aparte se întocmesc şi pentru aplicarea altor metode ofensive prevăzute a fi folosite în timpul urmăririi informative (pentru realizarea unor pătrunderi secrete, dezinformări ş.a.). (N.A.)

punde de luarea ei. În conţinutul măsurii referitoare la efectuarea de investigaţii de către ofiţerul ce are cazul în lucru se trec aspectele concrete pe care va trebui să le stabilească, locul unde se va deplasa în acest scop şi, eventual, pretextul ce va fi folosit, precum şi sursele care vor fi utilizate. Preconizîndu-se ca măsură punerea în filaj a elementului urmărit informativ, trebuie menţionat concret ce anume se scontează a se stabili şi, dacă se poate prevedea, perioada cît va dura. O asemenea măsură ar putea fi formulată, în raport cu necesităţile concrete ale unui caz dat, astfel : „Se va solicita organului specializat punerea în filaj a numitului Marinescu Ilie, la o dată ce se va hotărî în funcţie de evoluţia situaţiei operative, pentru a se stabili dacă se întîlneşte cu fostul şef de garnizoană legionară Iliescu Petre, unde anume şi ce comportare au, atît cu această ocazie, cît şi după ce se despart. Se va întocmi şi înainta spre aprobare sarcina de filaj" (urmează termenul şi cine răspunde).

*

Planul de măsuri, aşa după cum rezultă din cele menţionate mai sus, este un document de previziune. În cuprinsul lui se stabilesc, în esenţă, în raport cu specificul fiecărui caz în parte, obiectivele ce trebuie realizate, strategiile de urmat în acest scop, programarea acţiunilor ce vor fi întreprinse şi forţele care vor fi folosite. Avînd un asemenea conţinut, planul de măsuri asigură activităţii de urmărire informativă o perspectivă clară, evitîndu-se munca la întîmplare, improvizaţiile.

Un plan de măsuri întocmit în vederea realizării sarcinilor urmăririi informative dintr-un anumit caz nu poate fi aplicat şi într-un alt caz, întrucît are caracter unic prin conţinutul său, asemănările cu alte planuri fiind doar formale.

Orice plan de măsuri este un document de analiză şi sinteză, rod al activităţii creatoare a ofiţerilor care lucrează cazuri de urmărire informativă.

Elaborarea unui plan de măsuri de utilitate în elucidarea unui caz de urmărire informativă comportă studierea şi aprecierea temeinică a situaţiei operative şi conceperea, pe această bază, a celui mai judicios mod de folosire sincronizată şi eficientă a mijloacelor şi metodelor muncii de securitate.

Odată întocmit şi aprobat, planul de măsuri trebuie îndeplinit întocmai şi la timp. Aceasta presupune imaginaţie creatoare şi iniţiativă în adaptarea lui cu operativitate la noile împrejurări ce apar în perioada pentru care a fost elaborat.

II. DESFAŞURAREA URMARIRII INFORMATIVE

1. Cerinţele urmăririi informative.

Rezolvarea în cît mai bune condiţii a sarcinilor fiecărui caz de urmărire informativă impune ca întreaga activitate care se desfăşoară în acest sens să aibă în vedere următoarele cerinţe :

a) *Planificarea activităţii de urmărire informativă.*

Activitatea de urmărire informativă — în întregul ei — se desfăşoară în mod planificat. Ea are la bază planul de măsuri ce se întocmeşte iniţial, sarcinile şi măsurile stabilite cu ocazia analizării cazului respectiv şi ordinele date de şefii profesionali pe întreg parcursul urmăririi informative.

În procesul urmăririi informative, tot ce se întreprinde este precis stabilit şi încadrat în limite de timp judicios determinate. Aceasta, plus iniţiativa ofiţerilor de securitate, asigură urmăririi informative un caracter organizat şi eficienţa necesară.

b) *Legalitatea întregii activităţi de urmărire informativă.*

Aplicarea neabătută a legalităţii socialiste în urmărirea informativă presupune ca această activitate să se desfăşoare în strictă conformitate cu prevederile legilor, ordinelor şi instrucţiunilor în vigoare.

A acţiona în acest spirit înseamnă, în primul rînd, a se lua toate măsurile necesare în vederea prevenirii, descoperirii şi lichidării oricăror fapte antisociale puse la cale de persoa-

nele urmărite informativ, asigurîndu-se totodată să nu se întreprindă nici un fel de provocări sau orice alte acțiuni abuzive care ar leza interesele legitime ale persoanelor urmărite.

Asigurarea legalității socialiste în cadrul urmăririi informative este posibilă numai atunci cînd ofițerii de securitate cunosc în profunzime politica partidului și statului nostru, legile țării, sînt pătrunși de răspunderea ce le revine pentru îndeplinirea misiunilor încredințate și dovedesc un profund discernămînt profesional, spirit de dreptate și echitate socială, o înaltă principialitate comunistă.

c) *Oportunitatea.*

Respectarea acestei cerințe presupune sesizarea și aprecierea justă a momentului cînd trebuie acționat pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea activității infracționale. Pierderea unor asemenea momente, care uneori sînt irepetabile, face ca urmărirea informativă să treneze și dușmanul să acționeze nestingherit, cu toate consecințele ce decurg de aici.

A acționa în mod oportun înseamnă, de asemenea, a stabili și aplica pentru îndeplinirea sarcinilor fiecărui caz de urmărire informativă măsurile cele mai eficiente. Astfel, dacă într-un anumit caz sînt probleme ce pot fi rezolvate pe mai multe căi, vor trebui să se aplice acelea dintre ele care să ducă la realizarea cît mai completă a sarcinilor propuse, într-un timp cît mai scurt, cu cheltuieli minime și fără complicații inutile.

d) *Operativitatea.*

A acționa operativ în procesul urmăririi informative înseamnă a desfășura această activitate într-un ritm accelerat, a i se imprima un caracter ofensiv, astfel încît, prin măsurile întreprinse, să i se taie dușmanului orice posibilități de a-și pune în aplicare intențiile ostile, iar în cazul că a comis infracțiuni, să se curme cît mai rapid activitatea sa și să se contracareze consecințele faptelor săvîrșite.

Pentru ca urmărirea informativă să se desfășoare într-un asemenea mod, este necesar ca ofițerii să manifeste discernămînt, spirit de orientare dezvoltat, inițiativă și imaginație creatoare. Aceste însușiri le dau posibilitatea să adapteze rapid tactica, mijloacele și metodele de muncă la condițiile noi care apar în desfășurarea urmăririi informative.

e) *Conspirativitatea.*

În desfășurarea urmăririi informative trebuie asigurată deplina conspirativitate a tuturor măsurilor ce se iau în fiecare caz în parte.

Pentru aceasta este necesar să se acorde o deosebită atenție atît alegerii măsurilor care vor fi luate, cît și modului lor de aplicare. În acest sens se impune să fie selecționați cei mai corespunzători informatori care urmează să fie folosiți, ei trebuind să prezinte garanția că vor putea să-și îndeplinească sarcinile în condițiile unei stricte conspirativități. De asemenea, informatorii trebuie să fie instruiți astfel, încît să poată face față oricăror verificări la care ar fi supuși de persoanele urmărite informativ și să realizeze sarcinile fără a trezi nici un fel de suspiciuni.

Problema asigurării conspirativității se pune și în ce privește aplicarea altor măsuri. Dealtfel, nu există aspect al activității de urmărire informativă în care să nu se pună pe prim plan asigurarea unei depline conspirativități. Orice neatenție în privința asigurării conspirativității poate crea condiții persoanelor în cauză de a prinde de veste că sînt urmărite, de a afla ce se cunoaște în legătură cu acțiunile pe care le întreprind și, în consecință, de a-și schimba metodele de activitate, îngreuind astfel prevenirea, descoperirea și lichidarea activității lor infracționale.

f) *Conlucrarea dintre unitățile și subunitățile de securitate și cu alte organe ale Ministerului de Interne, pentru îndeplinirea sarcinilor urmăririi informative.*

În procesul urmăririi informative, atunci cînd pentru realizarea anumitor sarcini este nevoie de concursul altor unități și subunități de securitate sau de miliție, se solicită sprijinul acestora, stabilindu-se problemele concrete care fac obiectul conlucrării.

Conlucrarea cu alte organe din cadrul Ministerului de Interne, în scopul îndeplinirii sarcinilor urmăririi informative se realizează cu respectarea strictă a normelor de compartimentare și conspirativitate a muncii. Aceasta presupune ca sarcinile și măsurile la îndeplinirea cărora își dau concursul mai multe unități sau subunități să fie stabilite în conformi-

tate cu atribuțiunile specifice ale organelor în cauză și, totodată, fiecare în parte să ia cunoștință numai de acele aspecte care îi sînt necesare pentru realizarea obiectivelor respective. De aceea, acțiunile de conlucrare se întreprind numai cu aprobarea prealabilă a șefilor competenți.

De asemenea, conlucrarea trebuie să se realizeze cu maximum de operativitate, asigurîndu-se exploatarea integrală și la timp a tuturor împrejurărilor apărute în procesul urmăririi informative. Dacă, de exemplu, se obțin informații despre faptul că anumite persoane urmărite informativ au intenția să se deplaseze în localități care se află în zona de competență a altor organe de securitate, pentru a lua legătura cu diferite elemente, se încunoștințează la timp unitățile respective, solicitîndu-li-se, dacă se impune, să întreprindă măsurile cuvenite în vederea stabilirii tuturor aspectelor care prezintă interes.

Formele conlucrării sînt multiple și variate și se află într-o continuă perfecționare. Dintre acestea, mai importante sînt : schimbul operativ de informații în problemele de interes comun ; acordarea de sprijin reciproc în folosirea rețelei informative și a celorlalte mijloace ale muncii de securitate ; formarea de echipe mixte care să se ocupe de rezolvarea unor cazuri mai deosebite ș.a.

Pentru rezolvarea unor scopuri concrete din diferite cazuri de urmărire informativă, conlucrarea cu organele de miliție are o deosebită însemnătate și se dovedește foarte eficientă. De exemplu, ofițerii și subofițerii care răspund de diferite obiective economice, cei din posturile de miliție, în conformitate cu ordinele în vigoare ale ministrului de interne și respectîndu-se întocmai regulile de conspirativitate și compartimentare a muncii, participă la realizarea unor sarcini exprese din cadrul urmăririi informative (folosirea anumitor informatori din legătura lor pentru clarificarea unor aspecte referitoare la concepțiile și activitatea persoanelor urmărite informativ ; obținerea de probe de scris de la elemente bănuite a fi autorii unor documente cu conținut ostil difuzate într-o localitate etc.).

2. Direcțiile desfășurării urmăririi informative.

Așa după cum rezultă din conceptul de urmărire informativă, principalele direcții ale acestei activități sînt următoarele :

a) *Verificarea operativă și completă a informațiilor referitoare la pregătirea ori săvîrșirea de infracțiuni de competența organelor de securitate.*

Informațiile ce au constituit temei pentru începerea urmăririi informative, precum și cele obținute în timpul desfășurării ei, care, de regulă, sînt neverificate ori incomplete, trebuie temeinic verificate.

Luarea de măsuri în acest sens este o obligație permanentă, izvorîtă din orientările date de conducerea de partid și de stat, din ordinele ministrului de interne și ale șefului Departamentului securității statului. La baza acestei obligații stă și posibilitatea ca în procesul urmăririi informative să se obțină și informații care, din diferite motive, nu corespund cu realitatea. Pot fi, de exemplu, situații cînd unii informatori sau colaboratori furnizează informații eronate despre persoanele urmărite informativ, deoarece nu percep și nu memorează exact faptele, le interpretează greșit, pentru a se răzbuna pe acestea sau din dorința de a obține unele avantaje materiale, se dedau la provocări, au o atitudine fățarnică, au trădat colaborarea etc. Obținerea de informații eronate despre persoanele urmărite informativ s-ar putea să fie, de asemenea, și rezultatul unor acțiuni întreprinse de ele pentru inducerea în eroare a organelor de securitate cu privire la concepțiile, intențiile, activitatea și legăturile lor. Au fost cazuri cînd unele elemente urmărite informativ, discutînd cu persoane din anturajul lor, între care presupuneau că s-ar afla și informatori ai organelor de securitate, s-au referit la fapte care nu corespundeau realității, ascunzînd adevărata lor activitate. Alte persoane urmărite informativ, pentru a pune pe piste greșite organele de securitate și a-și acoperi cît mai bine activitatea ostilă și legăturile lor, au contactat în mod curent multe elemente și au vizitat frecvent locuri care, în realitate, nu prezentau interes operativ. Aceste manevre și altele asemănătoare au putut fi însă dejucate, întrucît informațiile respective au fost analizate, evaluate corespunzător și verificate minuțios, stabilindu-se că sînt menite să inducă în eroare organele de securitate.

Cele menţionate atestă concluzia că organele de securitate pot lua măsurile legale cuvenite, în fiecare caz de urmărire informativă, numai în baza existenţei unor informaţii certe.

Neverificarea operativă şi completă a tuturor informaţiilor obţinute în procesul urmăririi informative are ca efecte posibile desprinderea unor ipoteze şi concluzii greşite cu privire la concepţiile şi intenţiile persoanelor urmărite informativ sau la eventualii autori ai faptelor infracţionale, luarea unor măsuri ineficiente, irosirea forţelor şi, implicit, imposibilitatea prevenirii, descoperirii şi lichidării infracţiunilor, ceea ce poate duce, în anumite cazuri, la o serie de implicaţii dăunătoare securităţii statului.

b) *Prevenirea, descoperirea şi lichidarea faptelor infracţionale.*

Potrivit indicaţiilor din documentele de partid şi prevederilor legilor şi ordinelor în vigoare, organele de securitate desfăşoară urmărirea informativă în scopul prevenirii infracţiunilor şi abaterilor, luînd măsuri pentru a împiedica săvîrşirea de fapte dăunătoare societăţii şi de acţiuni ostile, care lovesc în interesele poporului.

Măsurile ce se iau în acest sens diferă în raport cu situaţia operativă existentă în fiecare caz în parte. În cazurile în care, în baza măsurilor luate, se confirmă faptul că elementele urmărite informativ vor trece la punerea în aplicare a intenţiilor ostile, se acţionează neîntîrziat pentru prevenirea faptelor infracţionale. În acest sens, se pot lua, de exemplu, măsuri pentru: influenţarea persoanei urmărite informativ de a renunţa la intenţiile ostile; mutarea elementului urmărit informativ — cu ajutorul conducerii organizaţiei socialiste în care lucrează şi fără să se trezească bănuieli — într-un alt loc de muncă, pentru a-i îngrădi posibilităţile de a acţiona; înlăturarea cauzelor şi împrejurărilor ce ar putea favoriza activitatea infracţională a persoanei urmărite informativ; avertizarea persoanei în cauză; ridicarea dreptului de şedere în ţară a cetăţeanului străin etc. În situaţiile cînd se obţin informaţii din care rezultă indicii că cei urmăriţi informativ pun la cale atentate, acte teroriste şi alte acţiuni deosebit de periculoase, se iau de urgenţă măsuri pentru prevenirea oricărei tentative de acest gen. Trebuie să se aibă permanent în vedere ordinul comandantului nostru suprem, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, potrivit căruia pe teritoriul R. S. România să nu aibă loc nici o acţiune teroristă. Dacă de la primirea

informaţiilor care se referă la asemenea posibile intenţii pînă în momentul materializării lor nu sînt suficiente posibilităţi de verificare completă a datelor respective, se trece neîntîrziat la punerea în aplicare a măsurilor preventive necesare.

În cazurile de urmărire informativă a unor persoane care au comis deja infracţiuni de competenţa organelor de securitate, concomitent cu măsurile de descoperire a legăturilor de natură infracţională ale elementelor respective şi a altor aspecte ce prezintă importanţă şi cu obţinerea mijloacelor de probă necesare, se acţionează hotărît pentru prevenirea şi limitarea consecinţelor infracţiunilor săvîrşite şi împiedicarea continuării lor. Dacă, de exemplu, persoana urmărită informativ a transmis unui cadru de spionaj date cu caracter secret, se vor lua măsuri de dezinformare a spionului, pentru ca acesta să aprecieze că informaţiile primite de la legătura sa nu sînt reale. În acelaşi timp se acţionează şi pentru îngrădirea posibilităţilor celor două elemente de a culege în continuare informaţii. Într-un alt caz, în care un comerciant străin cunoaşte date ce îl pot ajuta la încheierea unui contract dezavantajos părţii române, se va proceda obligatoriu la informarea conducerii organizaţiei socialiste de comerţ exterior interesate, cu privire la informaţiile ce se deţin. Totodată, se perfecţionează măsurile ce trebuie luate cu ocazia tratativelor, sau în afara lor, de către reprezentanţii întreprinderii române de comerţ exterior, pentru prevenirea încheierii unui contract dezavantajos. Paralel cu acestea, în raport cu necesităţile şi cu posibilităţile existente, organele de securitate pot lua măsuri informativ-operative, care să ducă la consolidarea acţiunilor întreprinse de conducerea organizaţiei socialiste.

În acel stadiu al urmăririi informative în care, în baza analizării situaţiei operative din cadrul dosarului, se ajunge la concluzia că se impune lichidarea activităţii infracţionale a persoanelor urmărite, se întreprind măsuri hotărîte în acest sens. Întotdeauna se va acţiona în aşa fel, încît aceste măsuri, ca dealtfel şi cele luate de-a lungul întregului proces de urmărire informativă, să fie orientate spre cunoaşterea şi documentarea acelor fapte ale persoanelor respective care permit finalizarea cazurilor cu prioritate prin măsuri de drept comun, demascîndu-i astfel pe cei vinovaţi ca elemente declasate în faţa opiniei publice.

În unele situaţii se poate proceda la prinderea în flagrant a elementelor urmărite informativ, ocazie cu care se vor obţine şi mijloacele de probă ce le atestă activitatea infracţio-

nală. Măsurile preconizate trebuie să fie bine sincronizate, pentru a asigura realizarea scopului urmărit. Alteori, pentru lichidarea activității infracționale a unor cetățeni străini care acționează pe teritoriul statului nostru, se pot lua, de la caz la caz, măsuri cum sînt : ridicarea dreptului de ședere în țară, expulzarea, declararea ca persoană indezirabilă etc.

Atunci cînd persoanele urmărite informativ, prin activitatea pe care au desfășurat-o pînă la descoperirea și lichidarea acțiunilor lor infracționale, au adus anumite prejudicii, se întreprind măsuri pentru contracararea consecințelor acestora (în cazul celor de natură politică) sau în scopul recuperării lor (dacă sînt de ordin material). În unele cazuri, de exemplu, în care anumiți comercianți străini ar reuși să încheie contracte dezavantajoase statului nostru, organele de securitate sprijină organizațiile socialiste de comerț exterior lezate, pentru a lua măsuri menite să dezvolte interesul comercianților vinovați și firmelor respective de a repara daunele pricinuite părții române. În obținerea unui asemenea rezultat o mare contribuție o pot aduce și măsurile informative ce vor fi luate, în paralel, de organele de securitate.

Contracararea consecințelor de natură politică și recuperarea prejudiciilor materiale rezultate ca urmare a infracțiunilor comise de unele persoane urmărite informativ își au importanța lor, dar esențial este ca aceste prejudicii să fie prevenite prin măsuri judicioase, întreprinse înainte de a se produce. Este imperios necesar să se acționeze permanent în ideea prevenirii faptelor de orice natură, întrucît se știe că nu întotdeauna se pot recupera și lichida prejudiciile infracțiunilor comise și că măsurile de contracarare a consecințelor dăunătoare implică multe eforturi, forțe și mijloace.

3. Folosirea mijloacelor și metodelor muncii de securitate în procesul urmăririi informative ; rolul și importanța combinațiilor și legendelor informative în desfășurarea urmăririi informative.

După începerea urmăririi informative și aprobarea planului de măsuri întocmit pentru desfășurarea acesteia, se trece de îndată la punerea în aplicare a acțiunilor prevăzute. În această etapă se perfectează în mod operativ conlucrarea cu diverse organe de securitate sau de miliție, care sînt solicitate prin adrese, formulare și alte materiale să participe la îndeplinirea unor sarcini ale urmăririi informative. Dacă se

impune, de exemplu, folosirea unui informator al altui organ de securitate, în baza aprobărilor de rigoare se ia legătura cu ofițerul care lucrează cu sursa respectivă. Cu această ocazie se comunică aspectele concrete ce trebuie rezolvate prin informator, stabilindu-se totodată conduita sa în vederea îndeplinirii sarcinilor și termenul pînă la care le va realiza.

În timpul urmăririi informative se acordă prioritate folosirii judicioase a informatorilor și colaboratorilor cu posibilități informative sau celor care pot fi infiltrați pe lîngă persoanele lucrate.

Avîndu-se în vedere perfidia cu care acționează majoritatea persoanelor urmărite informativ, pericolul activității lor și necesitatea prevenirii infracțiunilor, utilizarea informatorilor și colaboratorilor trebuie făcută în strictă conformitate cu prevederile ordinului ministrului de interne referitor la munca cu rețeaua informativă.

Folosirea cu eficiență a informatorilor și colaboratorilor în cazurile de urmărire informativă impune, în primul rînd, o susținută și calificată muncă de educare a acestora, pentru a se preveni eventuala lor cădere sub influența elementelor urmărite, angrenarea la anumite acțiuni ostile sau adoptarea unei atitudini provocatoare.

O atenție deosebită se va acorda, de asemenea, instruirii permanente și amănunțite a informatorilor și colaboratorilor, proces în care se va insista pe punerea lor în temă cu privire la modalitățile prin care elementele urmărite încearcă să descopere persoanele ce colaborează cu organele de securitate. În același timp li se trasează sarcini de a influența elementele în cauză să renunțe la intențiile ostile sau să înceteze activitatea infracțională, aducînd la cunoștința organelor de stat faptele comise. Pentru exercitarea unor asemenea influențe, informatorii și colaboratorii trebuie instruiți temeinic asupra modului cum să procedeze, avîndu-se în vedere atît obținerea unor rezultate reale în acest sens, cît și necesitatea conspirării lor depline. Un alt aspect pe care trebuie să se pună accent deosebit în instruirea persoanelor din rețea folosite în cazurile de urmărire informativă constă în pregătirea acestora de a ști și a putea să intervină prompt, în scop preventiv, atunci cînd constată că elementele urmărite sînt în pragul de a comite fapte ce prezintă pericol iminent pentru securitatea statului.

Profilul moral-politic al persoanelor urmărite informativ şi metodele subtile la care recurg în desfăşurarea activităţii ostile impun exigenţe sporite în verificarea informatorilor şi colaboratorilor utilizaţi pe lîngă acestea, precum şi în organizarea, în cele mai bune condiţii, a legăturii cu reţeaua.

Pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor fiecărui caz de urmărire informativă, concomitent cu reţeaua informativă se utilizează, în funcţie de necesităţi şi într-o perfectă îmbinare, şi alte mijloace specifice muncii informativ-operative. Asemenea mijloace se folosesc în momentele operative care impun în mod strict recurgerea la ajutorul acestora şi necesită a fi foarte bine conspirate.

În procesul urmăririi informative ofiţerii de securitate care lucrează cazurile respective întreprind personal o serie de măsuri care constau în : efectuarea unor investigaţii ; realizarea filajului în situaţii urgente, cînd nu mai este timp pentru solicitarea organelor specializate ; contactarea deschisă sau acoperită, sub anumite pretexte, a celor urmăriţi informativ, pentru aprofundarea cunoaşterii lor şi îndeplinirea altor scopuri operative ; folosirea unor mijloace tehnico-operative etc.

Periculozitatea acţiunilor elementelor urmărite informativ şi faptul că nu de puţine ori acestea se dovedesc abile în manifestări impun ca munca de depistare şi probare a activităţii lor să aibă un grad tot mai sporit de ingeniozitate şi inventivitate. În acest sens, folosirea combinaţiilor şi legendelor informative se recomandă de la sine, acestea permiţînd, printre altele : inducerea în eroare a elementelor urmărite şi determinarea lor să acţioneze în aşa fel, încît să li se cunoască mai bine concepţiile, intenţiile şi legăturile ; utilizarea mai eficientă a unor informatori ; realizarea de infiltrări ; efectuarea de pătrunderi secrete în anumite încăperi, în vederea realizării de percheziţii secrete ori pentru instalarea sau scoaterea unor mijloace tehnice ; dezinformarea celor urmăriţi informativ ; efectuarea de acte premergătoare ; conspirarea reţelei informative şi a altor mijloace ale muncii de securitate utilizate ; identificarea persoanelor vinovate de săvîrşirea unor fapte infracţionale cu autori necunoscuţi ş.a.

4. Obţinerea mijloacelor de probă în procesul urmăririi informative.

Într-o cauză care constituie obiectul muncii organelor de securitate, o importanţă majoră o au probele şi mijloacele de probă. Acestea servesc la aflarea adevărului cu privire la faptele ce formează latura obiectivă a infracţiunilor, împrejurările comiterii lor, gradul de pericol social pe care îl prezintă, persoanele participante la săvîrşirea infracţiunilor (ca autori, instigatori sau complici), vinovăţia fiecăreia dintre ele, precum şi circumstanţele atenuante sau agravante.

În vederea obţinerii unor mijloace de probă, un rol important îl are efectuarea actelor premergătoare.

Codul de procedură penală, prin art. 224, investeşte organele de cercetare penală şi pe lucrătorii operativi din cadrul Ministerului de Interne anume desemnaţi în acest scop de a efectua acte premergătoare în vederea începerii urmăririi penale, statuînd că procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor astfel de acte poate constitui mijloc de probă.

Conţinutul acestui articol şi practica organelor de securitate reclamă că în procesul urmăririi informative se impune ca o necesitate permanentă efectuarea de acte premergătoare. În acest mod se pot verifica unele informaţii obţinute în cadrul urmăririi informative şi se obţin mijloace de probă ce vor fi folosite în procesul penal (dacă urmărirea informativă este continuată de urmărirea penală). Rezultatul actului premergător, materializat în procesul-verbal de constatare a efectuării unor acte premergătoare, poate fi folosit însă şi în vederea luării altor măsuri, îndeosebi a celor preventive.

Actele premergătoare efectuate în timpul urmăririi informative, ale căror rezultate se inserează în procese-verbale, constau, de exemplu, în :

— purtarea de discuţii cu anumite persoane care cunosc faptele comise de cei urmăriţi informativ, precum şi alte aspecte ce prezintă interes pentru organele de securitate. Persoanelor cu care se discută li se solicită să consemneze în scris, cu titlu de declaraţie, notă, sesizare etc., ceea ce au relatat şi prezintă interes. În cazurile cînd este necesar, discuţia poate fi înregistrată pe bandă magnetică. Materialul obţinut astfel se anexează la procesul-verbal de constatare a efectuării unor acte premergătoare ;

— consultarea unor documente care atestă prezența elementului urmărit informativ, la o anumită dată, într-o anume localitate și consemnarea constatărilor ;

— observarea manifestărilor și comportării celor urmăriți informativ în momente importante pentru elucidarea activității lor și reținerea exactă a faptelor ;

— înregistrarea, pe bandă magnetică, a unor discuții purtate de persoanele urmărite informativ, care atestă activitatea lor infracțională ;

— efectuarea, în secret, de fotografii și filme ce fixează momente din activitatea ostilă a elementelor urmărite informativ etc. Fotografiile și filmele, precum și înregistrările pe banda magnetică obținute în timpul urmăririi informative, care conțin aspecte esențiale cu privire la faptele ce se rețin în sarcina învinuitului sau inculpaților pot fi folosite, în cursul urmăririi penale, numai în cazuri deosebite și cu aprobarea conducerii Ministerului de Interne.

De-a lungul urmăririi informative folosirea mijloacelor și metodelor informativ-operative se face în așa fel, încît să se creeze posibilități multiple de obținere a unor mijloace de probă, respectiv ca rezultatele acțiunilor întreprinse să poată fi materializate în procese-verbale prin care se constată efectuarea actelor premergătoare. În paralel, prin măsurile ce se iau, se creează condiții și pentru obținerea altor mijloace de probă care să poată fi utilizate în procesul penal sau pentru luarea altor măsuri ce se impun. Astfel, într-un caz în care prin folosirea rețelei s-a stabilit că un element urmărit a trimis unei redacții spre publicare diverse scrieri „literare" ce au fost respinse, întrucît aveau un conținut tendențios, se pot lua măsuri în vederea determinării persoanelor oficiale care au studiat materialele respective să încunoștințeze oficial organele de securitate despre aceste aspecte.

În situațiile cînd în procesul urmăririi informative, prin acțiunile întreprinse, se stabilește că la anumite instituții există documente oficiale din care rezultă aspecte ale activității persoanelor urmărite informativ, este neapărat necesar să se ia măsuri pentru ca, în baza aprobărilor de rigoare, să se procedeze la consultarea lor și, eventual, la efectuarea unor fotocopii. În aceste cazuri se impune, totodată, să se ia măsuri pentru a se face imposibilă sustragerea sau distrugerea înscrisurilor respective, în vederea folosirii lor în timpul procesului penal. Asemenea înscrisuri se pot referi, de exemplu, la : studiul comparativ eronat al ofertelor unor firme străine, făcut de o persoană dintr-o întreprindere de comerț exterior despre care s-a stabilit, în procesul urmăririi informative, că a favorizat un comerciant străin în încheierea unui contract dezavantajos părții române ; documentul oficial în care se consemnează indicațiile greșite date de o persoană cu funcții de conducere, suspectă de acte de sabotaj, în executarea unei lucrări de construcții industriale ; buletinele de analiză de laborator în care s-au consemnat eronat rezultatele probelor anumitor produse, fapt ce a avut drept urmare producerea de pagube însemnate pentru economia națională ș.a.

Mijloace de probă care atestă activitatea infracțională a persoanelor urmărite informativ se pot obține și în faza finalizării cazurilor respective, cu ocazia percheziţiilor oficiale ce se fac la domiciliul acestora sau în alte locuri unde există asemenea dovezi, în scopul ridicării lor. Pentru aceasta se impune neapărat cunoașterea, cu ajutorul mijloacelor și metodelor muncii informativ-operative, a locului unde pot fi găsite, de exemplu, lucrările cu conținut denigrator date temporar de persoanele urmărite informativ spre lectură altor elemente, armamentul și muniția pe care le dețin etc., precum și a altor amănunte necesare în vederea deplinei reușite a percheziției oficiale.

Toate măsurile care se iau pentru obținerea mijloacelor de probă trebuie bine conspirate față de elementele urmărite informativ, pentru a nu le da posibilitatea să constate că sînt în atenția organelor de securitate și să acționeze în consecință, distrugînd documentele și obiectele ce le atestă intențiile ostile și vinovăția, ascunzîndu-le în alte locuri sau schimbîndu-și metodele de activitate dușmănoasă. În astfel de situații, demascarea elementelor urmărite devine mai dificilă, fiind necesară antrenarea de noi forțe și mijloace.

5. Situația operativă existentă în cazurile de urmărire informativă.

a) *Noțiunea de situație operativă și elementele constitutive ale acesteia.*

Situația operativă dintr-un caz de urmărire informativă este constituită din totalitatea informațiilor existente la un moment dat în cazul respectiv, care determină sarcinile concrete ce se impun a fi rezolvate în continuare și măsurile ce trebuie luate în acest scop.

Elementele constitutive ale situației operative, care se au în vedere în analizarea și aprecierea ei, sînt următoarele :

— Trăsăturile caracteristice ale activității ostile și ale personalității elementelor urmărite informativ.

Trăsăturile caracteristice ale activității ostile sînt determinate, în principal, de formele, metodele și mijloacele folosite de elementele urmărite informativ, de scopurile vizate, de condițiile și împrejurările care le-au înlesnit sau favorizat, precum și de intensitatea și gradul periculozității sociale ale acțiunilor ce le întreprind. În funcție de aceste trăsături caracteristice se stabilesc sarcinile de rezolvat pentru fiecare caz în parte și măsurile care asigură îndeplinirea lor. Ținîndu-se seama, de exemplu, de împrejurările comiterii unei fapte incriminate de lege ca fiind infracțiune contra securității statului cu autori neidentificați, de modul cum s-a acționat și de pericolul acesteia, se pot emite ipoteze cu privire la persoanele care au comis-o și se stabilesc sarcinile ce trebuie realizate și măsurile necesare. Măsurile vor viza descoperirea persoanei sau persoanelor vinovate de comiterea faptei infracționale, contracararea urmărilor ei și prevenirea săvîrșirii de către acestea a aceleiași sau a altor infracțiuni.

Importante pentru analizarea și aprecierea situației operative din dosarele de urmărire informativă sînt și trăsăturile ce caracterizează personalitatea elementelor urmărite. În acest sens se iau în considerație experiența pe care o au în activitatea dușmănoasă, convingerile, concepțiile și antecedentele politice reacționare sau penale, cauzele ce le determină să desfășoare acțiuni ostile, nivelul pregătirii culturale și profesionale, preocupările, înclinațiile, viciile, temperamentul și alte trăsături ale personalității lor. Aprecierea justă a unor astfel de trăsături în contextul condițiilor de viață și de muncă ale persoanelor urmărite informativ creează posibilitatea de a se prognoza gradul de dificultate al urmăririi, în funcție de care se va orienta folosirea mijloacelor muncii de securitate. Cunoașterea intereselor, înclinațiilor, pasiunilor, viciilor și a altor trăsături caracteristice ale personalității celor urmăriți informativ și luarea lor în considerare cu prilejul analizării și aprecierii situației operative dintr-un anume caz contribuie, de exemplu, la alegerea celor mai indicați informatori pentru infiltrare, la elaborarea liniei lor de conduită pentru asigurarea succesului contactării elementelor vizate și cîștigarea încrederii acestora, precum și la stabilirea, pe baze cît mai judicioase, a altor măsuri eficiente.

— Locul unde lucrează și acționează persoanele urmărite informativ, precum și anturajul lor.

În analizarea și aprecierea situației operative dintr-un caz de urmărire informativă și a măsurilor ce trebuie întreprinse se ține seama de locul unde lucrează și acționează persoanele respective. Acestea pot lucra și acționa în obiective economice, reprezentanțe diplomatice, unități militare, cooperative agricole de producție, zone de frontieră etc., unde există condiții și împrejurări diferite, care pot favoriza sau îngreuia intențiile sau activitatea infracțională a persoanelor urmărite informativ. Faptul, de exemplu, că într-un obiectiv economic unde lucrează o persoană urmărită vin oficial, frecvent, cetățeni străini, ar putea facilita punerea în aplicare a intenției sale de a lua legătura, în scopuri ostile, cu elementele reacționare din exterior. De asemenea, dacă un element urmărit informativ lucrează într-un obiectiv economic care produce și pentru armată, în anumite condiții acesta ar putea încerca să culeagă și să transmită informații secrete din unitatea respectivă, să sustragă armament, muniție etc. Asemenea condiții și împrejurări specifice se au întotdeauna în vedere în aprecierea situației operative dintr-un caz dat, precum și în stabilirea sarcinilor de rezolvat și a modului concret de acțiune.

În analizarea și aprecierea situației operative se ține seama și de anturajul persoanelor urmărite informativ, acordîndu-se atenție rudelor, prietenilor, cunoștințelor, colegilor de studii sau de serviciu etc. Cunoașterea legăturilor elementelor urmărite informativ și luarea în considerație a naturii raporturilor cu acestea prezintă o serie de avantaje, printre care : se poate recruta ca informator sau colaborator persoana cea mai corespunzătoare din acest punct de vedere ; o legătură bine aleasă servește la efectuarea unei infiltrări ; se iau măsuri de urmărire informativă și a altor persoane care nu erau în atenția organelor de securitate etc.

— Existența rețelei informative și posibilitatea folosirii ei și a celorlalte mijloace ale muncii informativ-operative, precum și a metodelor ofensive ale organelor de securitate.

În aprecierea situației operative dintr-un caz de urmărire informativă se are în vedere, în primul rînd, faptul dacă există informatori ori colaboratori care pot fi utilizați și ce posibilități concrete de informare au. Cînd se constată că informatorii și colaboratorii folosiți nu pot asigura îndeplinirea sarcinilor,

se procedează la efectuarea de infiltrări sau recrutări. Tot pentru justa apreciere a situației operative dintr-un caz dat se iau în considerare și randamentul altor mijloace informativ-operative, precum și eficiența combinațiilor și legendelor folosite. Dacă acestea și-au dovedit pe deplin utilitatea, sînt folosite în continuare, putîndu-se să li se adauge și altele. Cînd se constată însă că folosirea unora dintre ele poate duce la desconspirări sau alte consecințe negative, se renunță la acestea, recurgîndu-se la altele care prezintă o garanție mai mare de succes.

b) *Cunoașterea și stăpînirea situației operative din cazurile de urmărire informativă.*

Desfășurarea în cele mai bune condiții a urmăririi informative impune *cunoașterea și stăpînirea situației operative dintr-un caz dat în toată dinamica ei.* Aceasta implică în primul rînd *luarea măsurilor necesare pentru obținerea la timp a informațiilor cu privire la toate aspectele ce prezintă interes în legătură cu cazul respectiv, ceea ce presupune, îndeosebi, încadrarea pe mai multe linii a elementelor urmărite, cu informatori și colaboratori capabili,* care să se bucure de încrederea lor.

În al doilea rînd, sînt necesare *analizarea și aprecierea cu discernămînt a tuturor informațiilor existente la un moment dat*, pornindu-se de la ordinele și instrucțiunile în vigoare ale ministrului de interne și ale șefului Departamentului securității statului și ținîndu-se seama și de experiența acumulată în rezolvarea altor cazuri de urmărire informativă. Orice activitate de analiză și apreciere a unor informații începe cu stabilirea veridicității acestora, prin corelarea lor cu altele, prin studierea atentă a împrejurărilor concrete în care au fost obținute și prin verificarea sincerității și calității surselor folosite. Analizarea și aprecierea temeinică a informațiilor obținute etapizat într-un caz de urmărire informativă asigură stabilirea judicioasă a sarcinilor concrete de realizat în diferitele faze ale desfășurării procesului urmăririi informative, precum și elaborarea și aplicarea celor mai eficiente măsuri pentru îndeplinirea acestora.

În strînsă legătură cu obținerea tuturor informațiilor necesare și cu analizarea și aprecierea acestora, cunoașterea și stăpînirea deplină a situației operative dintr-un caz de urmărire informativă impun întreprinderea și a altor măsuri, care, prin efectele lor, să contribuie la prevenirea, descoperirea și lichidarea la timp a oricăror acțiuni ostile din partea elementelor urmărite.

6. Analizarea dosarelor de urmărire informativă.

Un rol important în desfășurarea urmăririi informative și în sporirea eficienței acesteia îl are activitatea de control și îndrumare executată de șefii profesionali și de organele ierarhice.

Șefii profesionali analizează dosarele de urmărire informativă din răspunderea ofițerilor din subordine ori de cîte ori este nevoie, dar cel puțin o dată la trei luni. Datele cînd se fac analizele și frecvența acestora sînt determinate de complexitatea cazurilor respective și de rapiditatea cu care acestea evoluează. În principiu, un dosar de urmărire informativă trebuie analizat imediat ce s-au obținut informații care schimbă situația operativă existentă la un moment dat și impune luarea neîntîrziată a unor noi măsuri informativ-operative.

Pentru ca analiza unui dosar de urmărire informativă să aibă eficiența scontată, aceasta trebuie pregătită temeinic, atît de către ofițerul care are cazul în răspundere, cît și de șeful profesional. Pregătirea analizei impune studierea măsurilor luate și a informațiilor obținute, precum și preconizarea sarcinilor ce trebuie rezolvate în continuare și a modului de acțiune pentru executarea lor.

Analizarea propriu-zisă constă în stabilirea cu exigență a eficienței măsurilor întreprinse în dosarul respectiv, a realizărilor obținute, a lipsurilor ce au existat și a cauzelor acestora. Se stabilește, de asemenea, modul cum se va acționa în continuare, atît pentru verificarea în profunzime și cu operativitate a informațiilor, cît și pentru documentarea și finalizarea cazului (folosirea judicioasă a rețelei informative ; aplicarea de combinații și legende informative ; obținerea de mijloace de probă etc.). Rezultatul analizei se materializează prin completarea planului de măsuri sau, dacă este necesar, prin elaborarea unui nou plan.

Dosarele de urmărire informativă care au un caracter mai deosebit datorită naturii intenţiilor şi activităţii persoanelor urmărite, precum şi complexităţii problemelor ce le ridică elucidarea cazurilor sînt luate în control de şefii unităţilor centrale de profil şi locţiitorii acestora, şefii inspectoratelor, şefii securităţii din cadrul inspectoratelor judeţene şi al municipiului Bucureşti şi locţiitorii lor, precum şi de şefii de servicii din aparatul central şi din cel teritorial. Unităţile centrale de profil iau în control dosarele de urmărire informativă mai deosebite aflate în evidenţa compartimentelor corespondente din inspectorate şi participă direct la luarea măsurilor ce se impun pentru rezolvarea operativă a cazurilor respective. Aceste dosare se analizează ori de cîte ori este necesar, dar cel puţin o dată la 6 luni, de către şefii unităţilor centrale de profil, locţiitorii lor şi şefii de servicii din unităţile în cauză, pentru a se constata cum sînt executate măsurile stabilite.

III. ÎNCETAREA URMĂRIRII INFORMATIVE

1. Modalităţi de exploatare a informaţiilor obţinute în procesul urmăririi informative. Stabilirea momentelor optime de a se acţiona în acest sens.

Informaţiile obţinute în cadrul urmăririi informative se exploatează în funcţie de valoarea lor operativă, asigurîndu-se prin aceasta prevenirea, descoperirea şi lichidarea oricăror infracţiuni şi a altor fapte antisociale. Modalităţile de exploatare diferă de la caz la caz şi se stabilesc în baza legilor, a ordinelor în vigoare şi a studierii cu responsabilitate a situaţiei operative din dosarul de urmărire informativă respectiv.

Cele mai frecvente modalităţi de exploatare a informaţiilor obţinute în procesul urmăririi informative sînt :

a) *Luarea unor măsuri cu caracter preventiv.*

Aceste măsuri se pot referi la influenţarea elementelor urmărite informativ, avertizarea lor, punerea în dezbatere publică şi altele, toate avînd ca scop prevenirea alunecării persoanelor în cauză pe panta infracţionismului, contracararea intenţiilor de constituire a unor anturaje a căror activitate ar putea genera infracţiuni etc.

Pornindu-se de la indicaţia prevăzută expres de documentele de partid de a se pune un accent deosebit pe activitatea preventivă, aceasta constituind un criteriu de bază în aprecierea calităţii muncii organelor de securitate, se impune creşterea ponderii măsurilor cu un astfel de caracter. Indiferent asupra cui urmează să se întreprindă măsuri preventive şi de influenţare, acestea trebuie pregătite cu toată răspunderea, pentru a avea eficacitatea necesară.

b) *Începerea urmăririi penale.*

Această modalitate de exploatare a informațiilor se declanșează atunci cînd s-au comis infracțiuni de competența organelor de cercetare ale securității și cînd se impun și sînt posibile[1] cercetarea, judecarea și condamnarea persoanelor respective pentru faptele săvîrșite.

c) *Trimiterea informațiilor spre rezolvare altor organe.*

Se procedează astfel cînd, pe măsură ce evoluează situația operativă, se stabilește cu certitudine că informațiile din cazul respectiv sînt de competența altui organ. Trimiterea informațiilor unității competente să le exploateze se face cu maximă operativitate și este urmată de conlucrarea în continuare dintre cele două organe, în funcție de necesități.

d) *Recrutarea unor persoane urmărite informativ.*

Organele de securitate recurg, în principiu, la recrutarea unor asemenea persoane numai dacă acestea nu au comis infracțiuni cu consecințe pentru securitatea statului și cînd aportul lor la prevenirea săvîrșirii anumitor fapte infracționale sau la rezolvarea altor sarcini importante este neapărat necesar. În aceste cazuri se respectă întru totul condițiile și regulile privitoare la efectuarea recrutărilor de informatori și colaboratori.

e) *Declararea unor cetățeni străini urmăriți informativ ca persoane indezirabile sau expulzarea.*

La aceste modalități de exploatare a informațiilor se recurge cînd se dețin date că anumiți cetățeni străini care urmează să sosească în țară intenționează să comită ori au săvîrșit acțiuni ostile statului nostru și, respectiv, cînd străinii cărora li s-a ridicat sau limitat dreptul de ședere în România nu părăsesc țara pînă la data stabilită. Măsurile de expulzare se iau prin ordinul ministrului de interne.

---

[1] Conform actualei legislații, legea penală nu se aplică infracțiunilor săvîrșite de reprezentanții diplomatici ai statelor străine sau de alte persoane care, în conformitate cu convențiile internaționale, nu sînt supuse jurisdicției penale a statului român. În asemenea cazuri se pot lua alte măsuri, între care și declararea unora dintre cei în cauză ca „persona non grata". (N.A.)

Diversitatea modalităților de exploatare a informațiilor din cadrul dosarelor de urmărire informativă oferă posibilități multiple de valorificare eficientă a muncii care s-a depus pe parcursul acestei activități și permite ca atunci cînd se acționează cu responsabilitate să se realizeze pe deplin scopurile propuse. La alegerea celei mai potrivite modalități de exploatare a informațiilor dintr-un caz dat se au în vedere, în principal : interesele statului român pe plan politic, economic etc. ; natura intențiilor și activității ostile a persoanelor urmărite informativ și pericolul acestora ; consecințele faptelor comise ; personalitatea elementelor urmărite ; efectele educative ce sînt așteptate după luarea măsurilor hotărîte ș.a. Reușita deplină a măsurilor întreprinse pe linia exploatării informațiilor din dosarele de urmărire informativă este condiționată de stabilirea celor mai oportune momente de a se acționa în acest sens. Analizarea permanentă și stăpînirea temeinică a situației operative din caz, verificarea promptă a informațiilor și aprecierea corectă a conținutului permit cunoașterea tuturor momentelor favorabile luării unor măsuri eficace în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării infracțiunilor și a altor fapte antisociale și stabilirea celui mai propice dintre acestea pentru a se trece la acțiune. În fixarea momentului optim se ține seama în primul rînd de necesitatea prevenirii ca persoanele urmărite să devină infractori, de împiedicarea producerii de daune de orice natură statului, de lichidarea activității infracționale atunci cînd aceasta a început și de contracararea consecințelor faptelor comise, precum și de existența unor împrejurări favorabile obținerii mijloacelor de probă, care să fie folosite în soluționarea justă a dosarului de urmărire informativă.

2. Încetarea urmăririi informative.

Urmărirea informativă încetează într-o serie de situații în care nu mai există temei pentru continuarea ei. Astfel de situații pot fi cînd :

a) ***După luarea măsurilor preventive s-a stabilit cu certitudine că acestea și-au atins scopul, persoanele respective renunțînd la activitatea pentru care au fost urmărite informativ.***

De menționat că în cazurile în care s-au organizat avertizări sau puneri în dezbatere publică, urmărirea informativă

a persoanelor respective încetează numai dacă se constată că măsurile luate au avut eficiență. În caz contrar, ea continuă cu toată intensitatea, urmînd a se întreprinde acele măsuri care se vor considera a fi mai eficace.

b) *Cînd sentința de condamnare a rămas definitivă.*

În timpul procesului penal, urmărirea informativă continuă, pentru a se stabili reacția persoanelor cercetate în stare de libertate, legăturile lor cu alte elemente, acțiunile pe care intenționează să le întreprindă pentru a crea dificultăți în probarea faptelor infracționale, părerile exprimate cu privire la cauzele descoperirii activității lor etc. și a se lua, pe această bază, în colaborare cu organele de urmărire penală, măsurile ce se impun. Cînd persoanele cercetate sînt sub stare de arest, urmărirea informativă se continuă asupra legăturilor acestora rămase în libertate și a unor membri de familie, în scopul adîncirii informațiilor existente, obținerii de date noi, descoperirii de mijloace de probă ș.a. Pe baza acestor informații se pot lua, de la caz la caz, în conlucrare cu organele de urmărire penală, măsuri pentru buna desfășurare a procesului penal. În anumite cazuri, urmărirea informativă poate continua și după ce persoanele respective sînt condamnate, mai ales dacă se ajunge la concluzia că datorită fanatismului lor acestea vor acționa ostil și în timpul detenției.

c) *Informațiile obținute sînt trimise spre rezolvare altor organe.*

d) *Informațiile care au constituit temei pentru începerea ei nu s-au confirmat.*

Această situație se întîlnește atunci cînd, ca urmare a măsurilor luate, se constată, pe baze temeinice, inexistența vreunei infracțiuni sau a altor fapte antisociale de competența organelor de securitate, precum și nevinovăția persoanelor urmărite.

e) *După recrutarea persoanelor urmărite informativ se poate aprecia, în baza unor date temeinic verificate, că acestea colaborează sincer cu organele de securitate.*

f) *Persoanele care au făcut obiectul urmăririi informative au decedat sau au emigrat.*

În oricare dintre situațiile de încetare a urmăririi informative, o asemenea hotărîre trebuie întemeiată pe aprecierea justă a pericolului prezentat de persoanele urmărite, pe verificarea aprofundată a tuturor informațiilor existente și pe analizarea cu discernămînt a situației operative și a altor aspecte din cazurile respective.

Aprobarea pentru încetarea urmăririi informative se dă de către șefii nemijlociți ai celor care au aprobat începerea ei și de șefii serviciilor de contrainformații militare.

În cazurile dosarelor luate sub control de unitățile centrale de profil, măsura încetării urmăririi informative se realizează numai cu acordul acestora.

3. Conspirarea rețelei informative și a altor mijloace și metode secrete de muncă în etapa exploatării informațiilor obținute în procesul urmăririi informative și a încetării ei.

Pe parcursul desfășurării urmăririi informative, mijloacele și metodele secrete ale muncii de securitate sînt utilizate în conformitate cu regulile instituite pentru asigurarea conspirativității lor depline. Pentru conspirarea informatorilor și colaboratorilor un mare rol îl are conduita ce li se fixează, prin care sînt dirijați cum să îndeplinească sarcinile ce le sînt trasate fără a trezi bănuieli elementelor urmărite și sînt preveniți a nu recurge la provocări sau de a fi angrenați la activități infracționale. În aceste condiții, în timpul finalizării cazurilor, faptul că asupra lor nu se iau măsuri nu va crea motive de suspiciune din partea persoanelor urmărite informativ, întrucît vor trage concluzia că asupra celor în cauză și a altor legături apropiate, care au cunoscut aspecte ale activității lor ostile, nu s-a acționat pentru că nu s-au deținut informații despre ele. În consecință, fie din fanatism, fie datorită intereselor pe care le au sau a altor motive, nu vor face declarații că aceste legături au cunoscut totuși despre intențiile și faptele lor dușmănoase.

În etapa exploatării informațiilor obținute în procesul urmăririi informative și a încetării acesteia, pericolul desconspirării se amplifică, fapt care impune completarea conduitei persoanelor din rețea, în sensul pregătirii lor temeinice, în vederea contactării, în continuare, a elementelor asupra cărora s-a acționat — în cazul că nu au fost reținute ori arestate —

sau a legăturilor lor apropiate, pentru clarificarea problemelor ce interesează, fără a trezi nici un fel de bănuieli sau a comite alte greșeli.

Conspirarea rețelei informative și a celorlalte mijloace și metode secrete folosite în procesul urmăririi informative se realizează în această etapă finală și prin luarea de măsuri pentru canalizarea suspiciunilor elementelor urmărite informativ spre alte cauze care ar fi dus, chipurile, la descoperirea activității lor. Luînd cunoștință de aceste cauze, cei urmăriți informativ trebuie să rămînă convinși că ele au contribuit într-adevăr la depistarea acțiunilor lor ostile.

Canalizarea suspiciunilor spre cauze fără nici o legătură cu persoanele din rețeaua informativă sau cu alte mijloace și metode secrete de muncă impune cunoașterea temeinică a elementelor urmărite informativ, a rolului fiecăruia în activitatea ostilă, a raporturilor dintre ele, a legăturilor ce le au și a aspectelor pe care le știe fiecare dintre acestea cu privire la acțiunile dușmănoase etc. De asemenea, se cer bine cunoscute greșelile pe care persoanele urmărite informativ le-au săvîrșit în activitatea lor, cauzele datorită cărora acestea se tem că ar putea fi descoperite și eventualele disensiuni ce există între ele. În funcție de toate acestea, pe baza unei analize temeinice, se elaborează cele mai corespunzătoare măsuri pentru inducerea în eroare a persoanelor urmărite informativ. De la caz la caz, pentru atingerea acestui obiectiv se poate acționa în felul următor :

a) *Se creează convingerea persoanelor urmărite informativ că descoperirea activității lor se datorește vigilenței unor oameni cinstiți cu care au venit în contact.*

Luarea de măsuri în acest sens se bazează pe faptul că, de multe ori, în procesul urmăririi informative se pot obține sesizări de la unii cetățeni cinstiți, care au fost martori la manifestările ostile ale elementelor urmărite sau la alte activități asemănătoare. Aceasta permite ca persoanelor urmărite informativ să li se creeze convingerea că tocmai sesizările respective au constituit cauza ce a dus la demascarea lor.

b) *Se dă de înțeles persoanelor urmărite informativ că descoperirea activității lor ostile s-ar datora unei simple întîmplări sau săvîrșirii, de către ele, a unor imprudențe.*

Acest lucru se poate realiza, de exemplu, pe calea prinderii celor urmăriți informativ în flagrant, atunci cînd se cunoaște că persoanele în cauză au la ele materiale care demască activitatea lor ostilă, că trebuie să se întîlnească cu cadre sau agenți de spionaj pentru a le preda informații, că vor să treacă la comiterea unor acte de diversiune etc. De subliniat că prinderea în flagrant se realizează de așa manieră, încît elementele urmărite să nu poată trage concluzia că acțiunea respectivă s-ar datora informațiilor furnizate de anumite persoane care sînt în realitate în legătura organelor de securitate. Pentru aceasta, în funcție de împrejurări, persoanele urmărite pot fi reținute și de alte organe (de miliție, de grăniceri etc.) sau sub acoperirea acestora.

După reținere, persoanele respective sînt percheziționate minuțios. Mijloacele de probă obținute cu această ocazie permit să se realizeze demascarea lor rapidă și să li se creeze convingerea că cele întîmplate s-au datorat imprudențelor săvîrșite.

c) *Unele dintre elementele care fac obiectul urmăririi informative sînt determinate să dea declarații despre activitatea ostilă a celorlalte persoane urmărite.*

În rîndul elementelor urmărite informativ există uneori persoane care, din diferite motive, sînt pe cale să rupă relațiile cu ceilalți participanți la activitatea ostilă. Astfel de împrejurări trebuie exploatate în sensul determinării persoanelor respective să se autodenunțe și să demaște, în același timp, și activitatea celorlalți participanți.

Alteori se stabilește că unii dintre cei urmăriți manifestă o deosebită teamă față de consecințele pe care le pot suporta dacă le va fi descoperită activitatea ostilă. Asupra persoanelor cu astfel de temeri se impune să se acționeze în sensul de a le determina să vină singure să dea declarații, acest lucru constituind apoi o bună acoperire, atît pentru rețeaua informativă, cît și pentru celelalte mijloace și metode secrete utilizate în procesul urmăririi informative.

d) *Persoanelor urmărite informativ li se creează convingerea că au fost descoperite în urma cercetării altor elemente ostile cu care erau în legătură.*

Se procedează în acest sens atunci cînd persoanele urmărite informativ au avut legături cu alte elemente lucrate. În cazul cînd elementele respective au fost sau vor fi cercetate și au cunoștință despre activitatea ostilă a celor urmăriți in-

formativ, există posibilitatea de a se crea convingerea acestora că acțiunile pe care le-au comis au fost descoperite în timpul cercetării legăturilor lor.

e) *În timpul cercetării penale se insistă pentru ca persoanele urmărite informativ să creadă că descoperirea activității lor s-a datorat cauzelor de care au luat cunoștință.*

În acest scop, ofițerii de cercetare penală conlucrează permanent cu cei ce răspund de cazurile respective și studiază dosarele, documentîndu-se cu privire la informatorii și colaboratorii folosiți și la celelalte mijloace și metode informativ-operative utilizate, la măsurile de conspirare întreprinse, modalitățile de exploatare finală a informațiilor și la rezultatele obținute. O asemenea documentare le permite să dirijeze atenția celor cercetați spre acele aspecte care le-au fost prezentate drept cauze ale descoperirii activității lor ostile.

Aceste cauze trebuie să rezulte, în mod convingător, și din conținutul materialelor din fiecare dosar de urmărire penală. Cu cît sînt mai măiestrit evidențiate astfel de cauze, cu atît se va realiza mai bine inducerea în eroare a învinuiților (inculpaților), a căror atenție va fi abătută de la mijloacele și metodele secrete de muncă folosite de organele de securitate.

★

Urmărirea informativă este un proces de muncă specific activității organelor de securitate, în cadrul căruia, prin măsuri adecvate, se asigură atît verificarea operativă a informațiilor privitoare la pregătirea ori săvîrșirea de infracțiuni, cît și cunoașterea multilaterală a fizionomiei moral-politice, a atitudinii și comportării retrograde a persoanelor urmărite, a tuturor faptelor antisociale săvîrșite de acestea, precum și a legăturilor pe care le au, pentru a se putea întreprinde acțiuni eficace de prevenire și neutralizare.

Desfășurarea calificată a urmăririi informative impune analizarea permanentă și aprecierea cu discernămînt a schimbărilor survenite în dinamica situației operative, pentru identificarea la timp și cuprinderea în această formă organizată de muncă a elementelor realmente periculoase, asupra cărora se iau măsuri diferențiate, pe baza unor priorități determinate de periculozitatea socială a faptelor.

CUPRINS